

ГОДИНА X.

ПОЗОРИШТЕ.

БРОЈ 15.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЏИЋ.

Издави за време бављења позоришне друживе у Н. Саду свагда о дану сваке представе, иначе сваког месеца поје-дан пут на по табака. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 новч. месечно. —

Б Л А Г О.

Позоришна игра у једном чину.

Написао Франсоа Копе.

О С О Б Е:

Свештеник. — Јован. — Вероника.

(Наставак.)

Јован. (Вероници, промењеним гласом). Зар је то први посао? Расположимо најпре, шта ћемо с овим имањем. Цене га на сто хиљада талпра, можда и више, и ја бих имао пре свега вољу, да га поделим еа својим пријатељима, с вама, јер ви ме једини на свету љубите. Одмах ћу сутра да дам господину попи исправу. Ви пак, великодушна пријатељице моја, не морате више штедети као досад, него расипајте оберучке. Мазите вас, драго дете, да ће бити милина. Већ видим, како ћемо у напредак живети. Остаћемо лепо дома, поред пећи, као добри пријатељи, који су сами себи доста. Ви сте, Вероника, господарица у кући, па господарите по милој вољи. Ја ћу у лов, а господин попа, он ће правити стихове, које ћу ја хвалити. Подаћемо се слатком миру и тишини и као птице, кад киша удари, остаћемо скуна у свом гнезду, задовољни у мирном уточишту. И ја, који, божепрости, већ очајам, дочеках, ето, највећу срећу, да друге усрећим.

Вероника. Жао ми је, што вам морам да разбијам слатки сан, али данас ћу да вам кажем с богом.

Јован. (Зачуђен). Шта? С богом? Јесам ли вас разумео добро?

Вероника. Сад вам не могу ништа више привредити. С тога ћу да испуним своју вајкадашњу жељу, па идем у манастир. То сам већ одавно научила.

Јован. Шта ће то рећи? То ми је за дивно чудо. Никад ми ништа не споменусте о тој намери.

Вероника. И опет сам мислила на то сваки дан. Та и досад сам остала само захвале ради. Сретна сам на расстанку, што сам послужила вас. Али сад је све друкчије, кад сте се обогатили. Још мало, па ће те у своју очевину довести невесту, вредну вас и жена, које су носиле тај накит, жену, присталу уз ваш род и ред, жену, достојну сјајне војводске круне. Она ће ме одменити. Ја пак, ја одох у манастир, да онде мирно проживим.

Јован. (За се). Једва се домислих!... О, бедна душо!

Вероника. Ви ће те ме се пријатељски сећати, је л' те? Ја ћу се пак молити богу за вас: то је једино, што још могу. Ви ћете се бринути за мог стрица, а тамо кодгод, кад постанете отац, можда ће се вратити мирна, смерна девојка, која се свагда молила богу за вас, па ће онда љубити вас у вашој деци.

Јован. Да вас пустим, девојко мила, да идете! Да, а зар ви не знате, да ја стрепим, кад помислим, хоћете да идете? Седните амо, па слушајте ме. Дете моје, ово благо, које гледим да употребим што боље, обогатило ме и научило памети. И наједаред као да одухну неко онај јад, што беше управо љубавна срџба. У мени нема

више ни трага, ни гласа оном, што је некад било, верујте ми. Ваше место остаје свагда на своме месту. Реците ми дакле, зашто се клоните овога заклона?

Вероника. Рекох већ. Хоћу да се осветим господу. Манастирски мир, то ми је једина жеља!

Јован. Вероника, знам, да није тако.

Вероника. Господине Јоване!

Јован. И није тако! Ви нисте иначе имали тако побожних жеља. Јуче, па и данас још, не беше вам свет тако досадио, вама, тако доброј а милој девојци. Бедна, драга душо! Потајни јад, коме ви не умете да дате рачуна, то вас мори. Ја пак мислим, да га разумем, па се стидим, што сам био тако слеп, те га погађам тако доцкан. Само једну једину реч реците, ако вас мучим, и ја ћу мучати. Али откад овде овако седимо, рекао бих по овој милој руци, што у мојој дршће, по тим очима, које се стидљиво крију од мојих, да погађам, кака ме чека срећа.

Вероника. Господине Јоване, кунем се.

Јован. Станите, Вероника! Пре но што бисте постали кривоклетница, пре, него што бисте изговорили оно „не“, које би учинило свему крај, послушајте ме бар. Ви треба да знате, да је баш сад, кад сте рекли, да хоћете да идете, запознало моје незахвално срце, каку је неправду учинило, и осетило, да је дужно, да је поправи. Када дође дотле, да умало што вас не изгубих, познах, шта вреди ваша наклоност. Сад не могу више бити без вас и с тога вас морам задржати украј себе. Срце ми се тргло од опака сна, и у њему се буне нови осећаји. И она љубав, за којом сте ви одавна чезнули, пробудила се, створила наједаред ту! . . . Тако вам тих сузних очију, тако вам те миле руке, тако

вам успомене на нашу некадашњу беду, опростите неразбориту човеку, који вам се сад предаје свом душом и свим срцем. . . Будите ми пријатељица, дете, жена, све! (Вероника зајеца.) Шта, плачете?

Вероника. Зашто тек данас то да говорите? Јуче бих још пристала.

Јован. Шта ће то рећи?

Вероника. Сад, кад је праведни усуд повратио изгубљени сјај, сад, кад имате имања, имена, достојанства, сад знам, шта сам дужна, па велим, не ћу.

Јован. Какве су то мисли! Зар се ми не љубимо? Нисам ли, који сам и био, ма да се нашло благо?

Вероника. Сутра већ не ћете бити тај. Не господин-Јоване, ја сам љубила сељака, а не војводу. Смедох сањати, но сви снови остадоше пусти, па и најлеши, који ми обеђаваху, да ћу можда кадгод бити, не војвоткиња, већ проста закупница. Што ми је јуче давало блаженство, то ми данас одбија срце с праведним поносом.

Јован. Али вама, племенита душо, ваља да захвалим, што сам дошао до блага!

Вероника. Не мени, јер то је ваш породични нажит. Знате врло добро, да га је покојни војвода скрио само за вас. Ја од отог не могу ништа узети. . . Сад одох, кад верно сврших, што ми беше задато. Шта би било, кад бих вас послушала, кад бих била тако слаба, да не могу да се опирем? Дочекали бисте, да девојска, која је одгојена у прогонству и могла поднети за неког човека, да та као слушкиња куха, шије, плете и пере, али да није ни пропла света, нити да је образована, већ вам тера румен у образе.

(Свршиће се.)

Л И С Т И Ћ И.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(*Избирачица.* Шаљива игра у 3 чина, с певањем од К. Трифковића. — *Краљевић Марко*

и *Арапин.* Јуначка позоришна игра у 3 чина с певањем, од А. Николића, музика од Шлезингера).

У прилично пуној дворани прешла су на

св. Стевана горња два комада преко позорнице. Трифковићева је „Избирачица“ довољане већ позната и омиљена у нас глума. Од тринаест година амо, како је први пут овде била приказана, мал' те није сваки пут била поновљена, кадгод се дружина бавила у Новом Саду. Па још ни најмање да је изгубила од привлачне своје снаге. Глумци ју наши и глумице свагда живо и вољно приказују, а Трифковићев бујни дух, што се онако јасно огледа у фином карактеризовању, занимљивим ситуацијама и живом дијалогу, што рек' бих чисто креше, чини сваки пут своје, те је тако и успех свагда већ унапред сигуран. Ретко кад да Трифковићевим играма шкоди нова подела улога, коју изазове промена у глумачком особљу. Брзо ти се то илако, што-но реч, уигра у њих сваки новајлија, јер Трифковићевим приликама не треба мучног тумачења, тумаче се оне саме, јер је у њима живот, истина, прилике су то, с каквима се е дана у дан сретамо, па да им онда не би човек кадар био дати израза! Тече то само собом; с вољом само пригрлити те слике па без по муке ето верна приказа. За чудо дивно! Иначе приказивач улива живота, а овде као да речи и згоде оживљавају приказивача. Пола је дакле само заслуге приказивача у „Избирачици“, што је приказ текао складно и био округао; другу половину, уверени смо, радо ће признати и уступити честитоме генију Трифковићевом.

Николићева јуначка позоришна игра по народној песми удешена и сувише је слаба и невешта работа, а да би још могло бити и речи о икаквој вредности. Разговор може бити само о уживању слушаоцем, кад му са позорнице дојекну лепа гласи — не Шлезингерове музике, јер је ту, осим осталог, рогобатне акцентуације доста и предоста за српско уво, него — течног народног десетерца; разговора може бити само о уживању гледаоцем, кад му са позорнице засијају дивни они ликови, што их је народна уобразиља створила онако узвишене и миле. Са та се два обзира једино даје оправдати приказ Николићевог мелодрамата, а са та два обзира треба и даће да долази у госте тако званој недељној публици. Само би ваљало, да се у напредак мало мање осети стагнација у неговању певања у народном нам позоришту. Да су срегнје прилике, ми бисмо се и потужили, али овако — пружамо се према губеру и изјављујемо само жељу, да у том погледу буде боље; а да би могло бити боље, видило се и по доста складном ексекутовању завршног кора.

Г.

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ У ЗАГРЕБУ.

* (Позоришне неприлике. „Добри пријатељи.“)

„Нар. новине“ пишу: „У последње време било је толико за замерку, да смо се морали устручавати изјавити своје мишљење. Тако представа шилерових „Разбојника“ дана 10. дец. о. г., није подносила критике, а после ње и Сардуова „Домовина“, приказана 13. дец. о. г., храмала је јако услед неких непредвиђених неприлика. Но за то нам је данас тим веће задовољство, што можемо да одамо заслужено признање целом особљу, које је суделовало у прексинаоћној представи Сардуових „Добрих пријатеља.“ Када смо ступили у дворану, поразила нас је празнина у партеру, а и по ложама. Видећи то, бојасмо се, право да кажемо, жалосне вечери. Али, на нашу велику радост, преварисмо се у слутњи. Представа је ишла, да не може бити боље. Уживасмо и слухом и видом.

„Добри пријатељи“ и сувише су познати нашем опћинству и премда има у њима по неке претераности, ипак су верна слика оних неброј намет-пријатеља, које видимо на сваком кораку — кад настрадамо и после штете научимо се памети. Ствар је дакле сама по себи увек сувремена и занимљива, а особито кад прође кроз сардуов драматски препарат. Па још кад се најљивљиво игра, онда збиља човек мора уживати. Ми не знамо управо, у коме смо синоћ више уживали, да ли у пријазном поштењаку Толозану (г. Мандровићу) или у занесеној Цецилији (г. Сајевићки), којој је једино сметала незгодна маска, а према темпераменту улоге и сувише једноставна тоалета. Цецилија је ватрена креолка, то је гђа Сајевићка ваљала да има на уму. Па онда доброћудни Косад (г. Милан), лакоумни Морис (г. Фијан), који би требао да се са свим одучи од забацавања главе и њихајућег се корачања; и кита „пријатеља:“ Виње (г. Симић) са достојном му „лепом половицом“ (гђа Флидер), секантни Марека (г. Сајевић) и неотесани Абдалах (г. Савић) — сви су они били на свом месту. А кад додамо, да је и гђа Стефановићева знала да даде живота незнатној улози Јулије, можемо рећи, да је ансамбл био саливен као из једног левка.

17. дец. била је оглашена шаљива игра: „Огледало.“ Због болести г. Милана морала се навестити оперета „Апајуне.“ По подне међу тим око 6. сахата разболи се из ненада г. Лешићка. Услед тога не беше више могуће импровизовати каку представу, те се тако морало тога дана позориште затворити.“

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

3. ПРЕСТАВА.

ВАН ПРЕТПЛАТЕ

У НОВОМЕ САДУ У НЕДЕЉУ 29. ДЕЦЕМБРА 1885.

СЕОСКА ЛОЛА.

ПОЗОРИШНА ИГРА У 3 ЧИНА, С ПЕВАЊЕМ, НАПИСАО Е. ТОТ, ПРЕВЕО И ЗА СРПСКУ ПОЗОРИШНУ
УДЕСИО С. ДЕСКАШЕВ, МУЗИКА ОД Д. ЈЕНКА.

ОСОБЕ:

Павле Поповић	Милојевић.	
Милаш	} његова деца	Ђурђевић.
Босиљка		Л. Максимовићева.
Ленка, сироче под надзором поповићевим		С. Бркићева.
Стеван Драгић		Марковић.
Јелка Чизмићева		Л. Хаџићева.
Смиљанић		Васиљевић.
Смиљанићка		З. Милојевићка.
Пела, имућна жена у селу		С. Миљковићка.
Окружни комесар		Кестерчанек.
Панга Букало, певац		В. Димитријевић.
Мита Крадић, ноћни стражар		Добриновић.
Крадићка		Ј. Добриновићка.
Марко Ваје, крчмар код „макове седмиче“		В. Димитријевић.
Први	} циганин	Банић.
Други		Десимировић.
Јован, слуга код Поповића		Петровић.

Сељаци, сељанке. — Цигани. — Други чин збива се две године после првог. — Комад догађа се у једном селу у Бачкој.

У понедеоник 30. децембра први пут: „ФАБРИЦИЈУСОВА БЕРКА“. Позоришна игра у 3 чина, написао А. Вилбрандт, превео Ј. Грчић.

Улазнице се могу добити у писарници позоришној од 9—12 пре подне и од 3—5 после подне, а у вече на каси.

Ко од наших поштованих претплатника жели своја места и за ову представу задржати, нека се изволи тога ради пријавити у писарници позор. најдуже до 11 сахата пре подне.

ПОЧЕТАК У 7 А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.